

FILOSOFIECAFÉ DEVENTER:

VREDE DOOR SOEVEREINITEIT

DOOR TREES SCHOPMAN

DE SPIEGEL – FILOSOFISCHE PRAKTIJK DEVENTER

WWW.FILOSOFISCHEPRAKTIJKDEVENTER.NL

START FILOSOFIESEIZOEN!

(CURSUSSEN SEPTEMBER – OKTOBER,
ZIE AGENDA FILOSOFERENINDEVENTER.NL)

- SEPTEMBER 16 - START KLASSIEKE LEVENSKUNST (MA. OCHTEND)
- SEPTEMBER 16 - START ETHISCHE DENKLIJNEN (MA. AVOND)
- SEPTEMBER 17 - START KLASSIEKE LEVENSKUNST (DI. AVOND)
- SEPTEMBER 18 - START LEES/GESPREKSGROEP KUNST VAN OUDER WORDEN (WO. OCHTEND)
- SEPTEMBER 18 - START CURSUS BURN-OUT EN BEZIELING (WO. AVOND)
- SEPTEMBER 23 - START LEES- EN GESPREKSGROEP KUNST VAN OUDER WORDEN (MA. AVOND)
- SEPTEMBER 24 - START MODERNE LEVENSKUNST (DI. AVOND)

- OKTOBER 9 - START GEWELDLOZE EN VERBINDENDE COMMUNICATIE (WO. AVOND)

**FILOSOFEREN
IN
DEVENTER**

**FILOSOFIE
CAFÉ**
maandelijks 1e
donderdagavond
in 7e hemel

**FILOSOFIE
OP VERZOEK**
o.a. coaching,
workshop,
lezing...

**FILOSOFIE
CURSUSSEN**
o.a. levenskunst,
verbinding,
ethiek...

DENKEN
is de ziel die met
zichzelf praat!
(Socrates
469-399 v Chr)

**SEPTEMBER
tot en met
APRIL**

BEKIJK HET AANBOD OP
FILOSOFERENINDEVENTER.NL

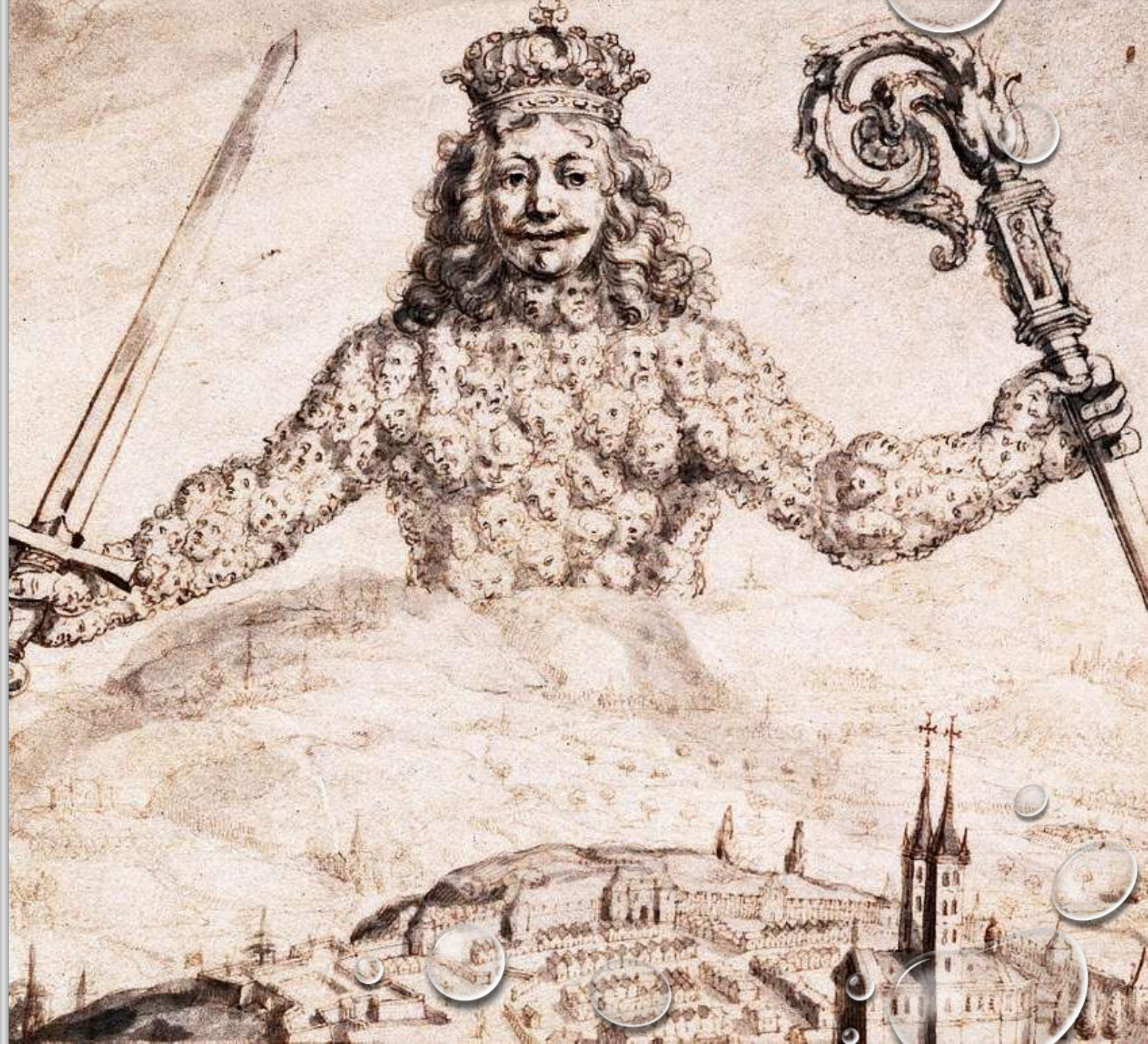
SCAN ME

VREDE BEREIKEN / BEWAREN

- WAAROM DIT ONDERWERP?
 - LANDELIJKE (PAX)VREDESWEEK 14 TOT EN MET 21 SEPTEMBER ([HTTPS://WWW.DEVENTERVREDESWEEK.NL](https://www.deventervredesweek.nl))
 - VEEL CONFLICTEN EN BRANDHAARDEN IN DEZE TIJD
 - ISRAEL -GAZA;
 - BURGEROORLOG IN JEMEN, SOEDAN, AFGHANISTAN
 - OEKRAINE - RUSLAND
- EERSTE ASSOCIATIERONDE:
 - IS VREDE EEN ONBEREIKBAAR IDEEAAL?
 - IS VREDE NOODZAKELIJK? (EN VOOR WAT NOODZAKELIJK DAN?)

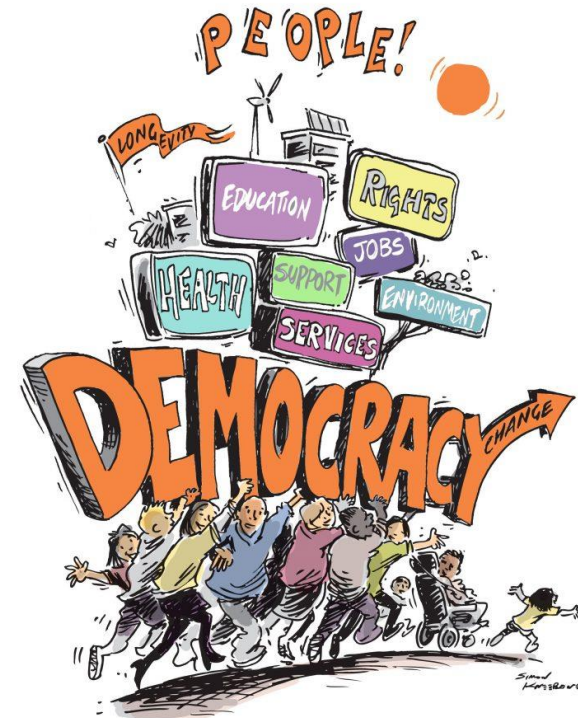
VREDE DOOR SOEVEREINITEIT? WAT IS DAT?

- **THOMAS HOBBS:** “VREDE IS ALLEEN MOGELIJK WANNEER MENSEN WORDEN GELEID DOOR EEN SOEVEREIN IN EEN POLITIEKE ORDE. HIERBIJ IS HET VAN BELANG DAT DE SOEVEREIN ABSOLUTE MACHT HEEFT.”
- SOEVEREINITEIT: RECHT VAN BESTUURSORGAAN OM **HOOGSTE GEZAG UIT TE OEFENEN** ZONDER VERANTWOORDING VERSCHULDIGD TE ZIJN AAN ANDER ORGAAN.
- LEGITIMATIE VANUIT VERSCHILLENDE GEZICHTSPUNTEN (VOLKSSOEVEREINITEIT OF GODSSOEVEREINITEIT).
- IN MODERNE INTERNATIONAAL RECHT IS SOEVEREINITEIT BELANGRIJK CONCEPT (RESPECT VOOR ELKAARS GRENZEN EN HET RECHT OM GEZAG UIT TE MOGEN OEFENEN BINNEN DE GRENZEN VAN EEN NATIONALE STAAT, HET **ZELFBESCHIKKINGSRECHT.**)

IS SOEVEREINE MACHT DENKBAAR EN REALISTISCH IN DEMOCRATIE?

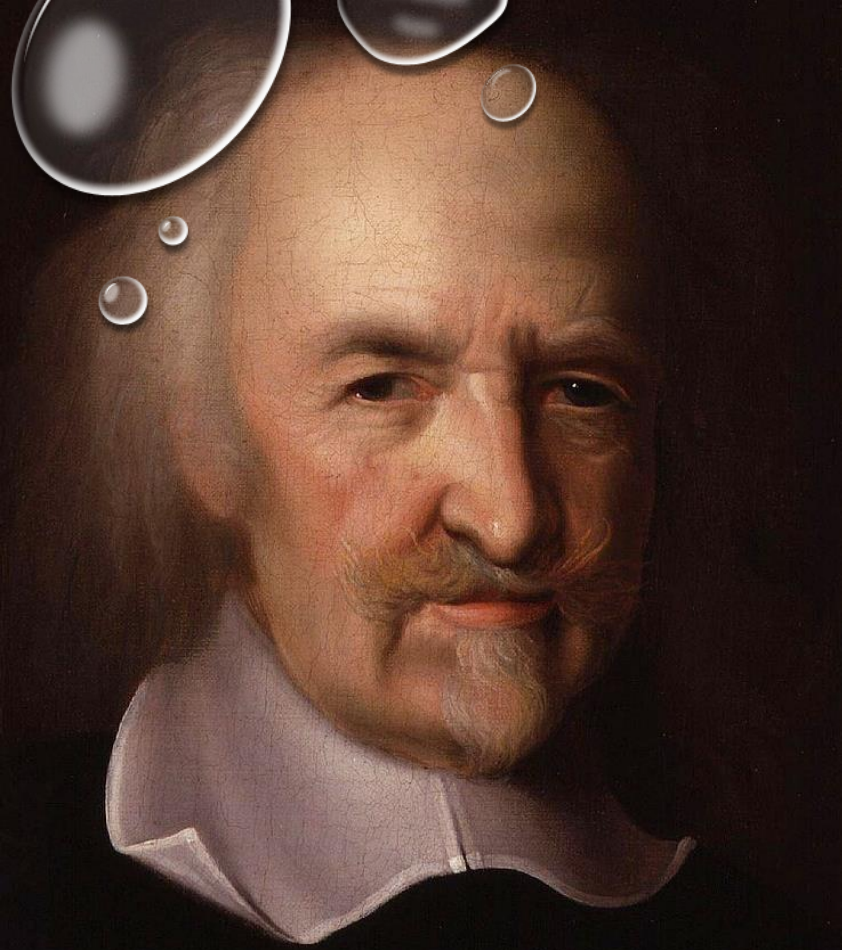
- DEMOCRATIE: LETTERLIJK "VOLKSHEERSCHAPPIJ". BESTUURSVORM WAARIN DE WIL VAN HET VOLK DE BRON IS VAN LEGITIEME MACHTSUITOEFENING.
- IN EEN DEMOCRATIE IS DE VOLTALLIGE BEVOLKING SOEVEREIN EN IS ALLE AUTORITEIT GEBASEERD OP DE (MINSTENS THEORETISCHE) INSTEMMING VAN HET VOLK. DEZE BESTUURSVORM IS GEBASEERD OP HET **MENSELIJKE GELIJKHEIDSIDEAAL**.

GELIJKHEIDSIDEAAL?

- GELIJKHEIDSIDEAAL IS GEBASEERD OP UNIVERSELE RECHTEN VAN DE MENS
 - ARTIKEL 1: ALLE MENSEN WORDEN VRIJ EN GELIJK IN WAARDIGHEID EN RECHTEN GEBOREN. ZIJ ZIJN BEGIFTIGD MET VERSTAND EN GEWETEN, EN BEHOREN ZICH JEGENS ELKANDER IN EEN GEEST VAN BROEDERSCHAP TE GEDRAGEN.
 - ARTIKEL 2.1: EEN IEDER HEEFT AANSPRAAK OP ALLE RECHTEN EN VRIJHEDEN, IN DEZE VERKLARING OPGESOMD, ZONDER ENIG ONDERSCHIED VAN WELKE AARD OOK, ZOALS RAS, KLEUR, GESLACHT, TAAL, GODSDIENST, POLITIEKE OF ANDERE OVERTUIGING, NATIONALE OF MAATSCHAPPELIJKE AFKOMST, EIGENDOM, GEBOORTE OF ANDERE STATUS.
- OOK VASTGELEGD IN ARTIKEL 1 VAN ONZE GRONDWET:
 - *ALLEN DIE ZICH IN NEDERLAND BEVINDEN, WORDEN IN GELIJKE GEVALLEN GELIJK BEHANDELD. DISCRIMINATIE WEGENS GODSDIENST, LEVENSOVERTUIGING, POLITIEKE GEZINDHEID, RAS, GESLACHT OF OP WELKE GROND DAN OOK, IS NIET TOEGESTAAN.*
- MAAR HELAAS...INDIEN DE ANDERE MENS/WEZEN ONZE CONCURRENT/TEGENSTANDER/ VIJAND IS WORDT DIE ANDER MAAR AL TE VAAK GEREDUCEERD TOT EEN MINDERWAARDIG PERSOON OF EEN DING. WAT HET GEMAKKELIJKER MAAKT OM DIE ANDER TE BENADELEN OF TE ELIMINEREN. (HOOGERWERF (2002) WIJ EN ZIJ, 21 EEUWEN VERDRAAGZAAMHEID P. 15.)

NATUURTOESTAND - THOMAS HOBBS (1588-1679)

- *“DE MENS IS VOOR EEN ANDER MENS, EEN WOLF”.*
- DE MENS IN ZIJN NATUURTOESTAND IS VOORTDUREND BEREID DE STRIJD AAN TE GAAN MET DE ANDER. DAARDOOR ONTSTAAT ER OORLOG VAN ALLEN TEGEN ALLEN. (BURGEROORLOG)
- DE NATUURTOESTAND IS EEN TOESTAND MET INTERACTIE TUSSEN INDIVIDUEN WANNEER ER GEEN POLITIEKE EN JURIDISCHE INSTELLINGEN AANWEZIG ZIJN.
- VOLGENS HOBBS STREVEN DE (MEESTE) INDIVIDUEN NAAR **ZELFBEHOUD** EN **BESTAANSZEKERHEID** EN ZIJN VANDAARUIT BEREID HUN INDIVIDUELE MACHT OVER TE DRAGEN AAN EEN SOEVEREIN OM DIE BESTAANSZEKERHEID TE WAARBORGEN DIE GEGARANDEERD WORDT VIA EEN SOCIAAL CONTRACT.
- *ZIJN DENKEN IS TOT STAND GEKOMEN TEGEN DE ACHTERGROND VAN DE ENGELSE BURGEROORLOG.*

JEAN BODIN, POLITIEK FILOSOOF (1530-1596).

- HOBBS BOUWDE VOORT OP JEAN BODIN MBT BEGRIJF 'SOEVEREINITEIT'
- BELANGRIJKSTE WERK JEAN BODIN: LES SIX LIVRES DE LA RÉPUBLIQUE (1576). HIJ BESCHRIJFT SOEVEREINITEIT ALS ONDERDEEL VAN ZIJN THEORIE OVER ABSOLUTE KONINGSMACHT. THEORIE ONTWIKKELDE HIJ TEGEN DE ACHTERGROND VAN DE HUGENOTENoorlog. (GELOOFsoorlog TUSSEN KATHOLIEKEN EN PROTESTANTSE HUGENOTEN)
- ESSENTIE VAN SOEVEREINITEIT VOOR BODIN IS DE MACHT OM WETTEN TE MAKEN, RECHTSPRAAK GEBEURT DAN DOOR DE LAGERE, UITVOERENDE ORGANEN. (ONDSCHIED KONING EN FEODALE HEREN)
- KENMERKEN SOEVEREINITEIT:
 - ABSOLUTE MACHT DUS GEEN GEZAG BOVEN DE SOEVEREIN.
 - STAAT ERKENNEN ALS SOEVEREIN IS STAAT ERKENNEN ALS GELIJKE PARTNER IN ONDERHANDELING.
 - SOEVEREINITEIT KENT GEWELDSMONOPOLIE EN BELASTINGMONOPOLIE.
 - SOEVEREINITEIT IS ONDERHANDELBAAR EN KAN WORDEN UITBESTEED AAN EEN OVERKOEPELENDE INSTELLING ZOALS EUROPESE COMMISSIE.

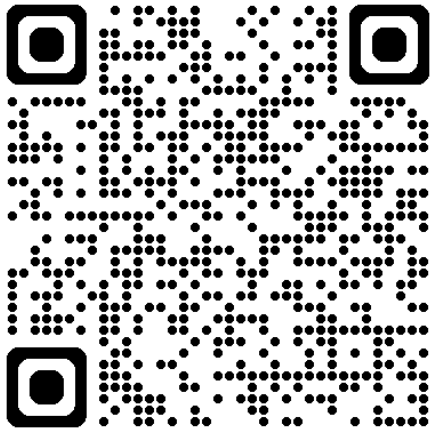
??????

- VOORTDURENDE VRAAG
IS...WIE OF WAT LEGITIMEERT
DIE ABSOLUTE MACHT VAN DE
SOEVEREIN?

QR CODE VERKLARING
UNIVERSELE RECHTEN
VAN DE MENS

DE SPIEGEL
Filosofische
praktijk Deventer

FILOSOOF
Tees Schopman
Initiatiefnemer van
Filosoferen-in-
Deventer.nl

**INSPIRATIE-
BRONNEN**
Natuur
Mens
het AL

ORGANISEERT
Filosofiecafé
Filosofie cursus
Filosofie op
verzoek

Graaf
in je binnenste.
Daar is de bron van
het goede...
(Marcus Aurelius
121-180)

Op zoek naar
jouw en mijn
'eigen-wijsheid'.

Vind inspiratie op
WWW.DESPIEGEL.NL

**FILOSOFEREN
IN
DEVENTER**

**FILOSOFIE
CAFÉ**
Maandelijkse bij-
eenkomsten voor
alumni en belangstellenden
op de zaterdag

**FILOSOFIE
OP VERZOEK**
Een avondlang
werkshop
naam...

**FILOSOFIE
CURSUSSEN**
Een 10- of 12-les cursus
naam...

DENKEN
In dit stof die met
verhaal wordt
gecombineerd
naam...

**SEPTEMBER
tot en met
APRIL**

BEKIJK HET AANBOD OP
FILOSOFERENINDEVENTER.NL

PAUZE

HEB JE JE VRIJE GIFT
VOOR DIT FILOSOFIECAFÉ
NOG NIET BETAALD?

DAN KUN JE DAT
HIER ALSNOG DOEN
DOOR DE QR CODE
TE SCANNEN
MET DE CAMERA APP VAN JE MOBIEL.

SCAN ME

VOOR DE PAUZE... WEET JE NOG?

- EEN SOEVEREIN HEEFT DE ABSOLUTE MACHT (OVER EIGEN TERRITORIUM) EN IS GEEN VERANTWOORDING SCHULDIG AAN EEN HOGER ORGAAN
- BINNEN MODERNE INTERNATIONAAL RECHT: SOEVEREINITEIT IS BELANGRIJK CONCEPT (RESPECT VOOR ELKAARS GRENZEN EN HET RECHT OM GEZAG UIT TE MOGEN OEFENEN BINNEN DE GRENZEN VAN EEN NATIONALE STAAT, HET **ZELFBESCHIKKINGSRECHT**.)
- MAAR WAT NU ALS EEN PERSOON ZICH SOEVEREINITEIT TOE-EIGENT?

SOEVEREINITEIT

AUTONOMEN / SOEVEREINEN

(INGEKORT FILMPJE VAN: [HTTPS://WWW.YOUTUBE.COM/WATCH?V=9YUTIWDNRTK](https://www.youtube.com/watch?v=9YUTIWDNRTK) 3.52 MINUTEN)

WERELDBURGER BOUWIE

([HTTPS://WWW.YOUTUBE.COM/WATCH?V=GBPRQF6AWY8](https://www.youtube.com/watch?v=GBPRQF6AWY8) 4.50 MINUUT)

ZIE OOK [HTTPS://WWW.YOUTUBE.COM/WATCH?V=IFGMF-NHBPA](https://www.youtube.com/watch?v=IFGMF-NHBPA)

ZELFBESCHIKKINGS- RECHT

- IK BEN SOEVEREIN, DUS GEEN VERANTWOORDING SCHULDIG AAN EEN HOGERE MACHT
- EEN ANDERE SOEVEREIN KAN MET MIJ ONDERHANDELEN ALS **GELIJKWAARDIG PARTNER** OM TOT AFSPRAKEN TE KOMEN MAAR HIJ OF ZIJ, EN DUS OOK EEN REGERING, KAN MIJ NIET KLAKKELOOS ZIJN OF HAAR WIL OPLEGGEN.

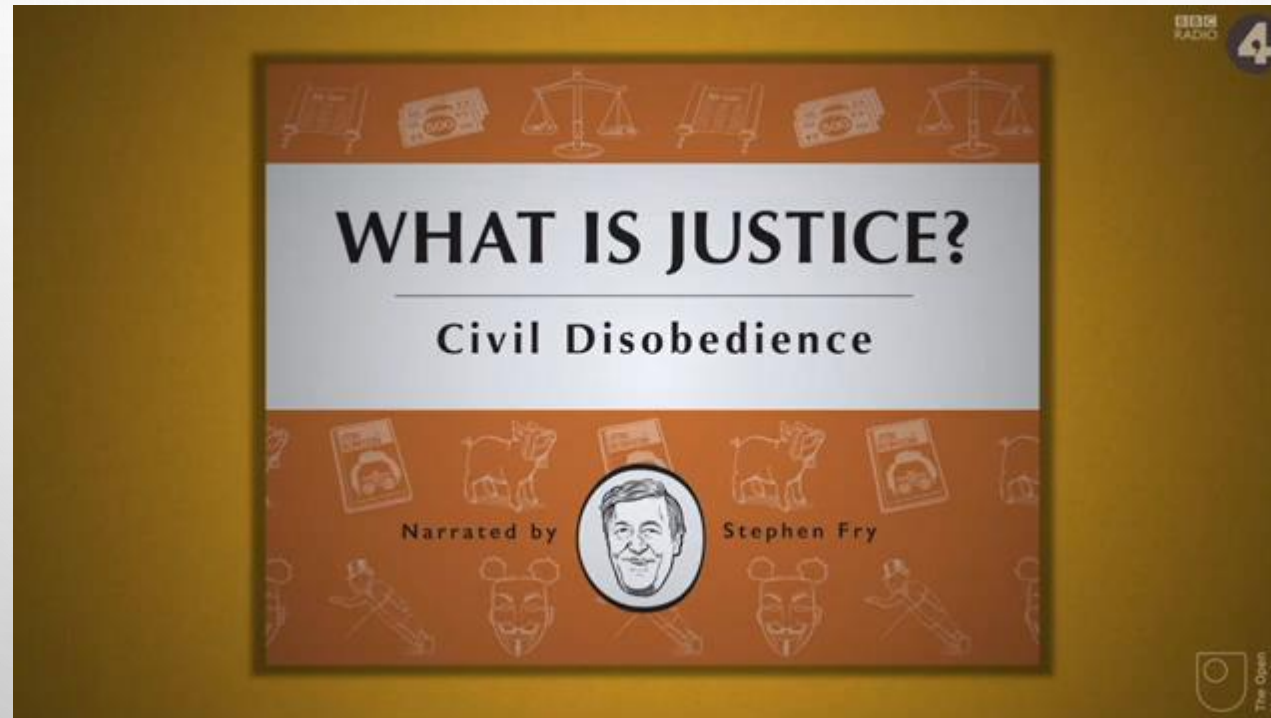
IK OF JIJ? WIJ OF ZIJ?

- WAAR BLIJVEN WE ALS IEDEREEN ZICH AUTONOOM VERKLAART EN ZICH NIET WIL 'ONDERWERPEN' AAN EEN SOEVEREINE MACHT?
- WIE VERTROUWT NOG EEN ABSOLUUT MACHTIGE STAAT OF STAATSHOOFD?
- WAT ALS JE HET ECHT GEWOON NIET EENS BENT MET DE HUIDIGE POLITIEK? GA JE DAN TE VER ALS JE ALS BURGER NIET GEHOORZAAMT AAN DE HOGERE MACHT?

BURGERLIJKE ONGEHOORZAAMHEID

([HTTPS://WWW.YOUTUBE.COM/WATCH?V=ELRTPOY6AYQ](https://www.youtube.com/watch?v=ELRTPOY6AYQ) 2.03 MINUUT)

MACHT EN ONMACHT VAN BURGERLIJKE ONGEHOORZAAMHEID.

- IS ONGEHOORZAAMHEID NOODZAKELIJK KWAAD OM EEN STAAT OP RECHTVAARDIGE KOERS TE HOUDEN?
- WAT ZEGT DIT DAN OVER LEGITIMATIE VAN DE ABSOLUTE MACHT VAN EEN SOEVEREIN?
- ALS ABSOLUTE MACHT NIET AANVAARDBAAR IS, HOE BEREIKEN WE DAN OOIIT VREDE?

WAT SPREEKT UIT DEZE CITATEN?

- JOHN F. KENNEDY: *OM VREDE TE SLUITEN ZIJN ER TWEE NODIG.*
- NELSON MANDELA: *ALS JE IN VREDE WILT KOMEN MET JE VIJAND, DAN MOET JE MET JE VIJAND GAAN WERKEN. DAN WORDT HIJ JE PARTNER.*
- JOHN LENNON: *VREDE IS NIET IETS DAT JE WENST. VREDE IS IETS DAT JE GEEFT, VOOR WERKT, MAAKT EN BENT.*
- SPINOZA: *VREDE IS NIET DE AFWEZIGHEID VAN OORLOG. HET IS EEN DEUGD, EEN GEESTESSTEMMING, HET IS DE DISPOSITIE VOOR GOEDE DADEN, VERTROUWEN EN RECHT.*
- LUDWIG BÖRNE : *HUMOR IS DE ULTIEME VRIJHEID VAN GEEST; HUMOR IS ALTIJD SOEVEREIN.*

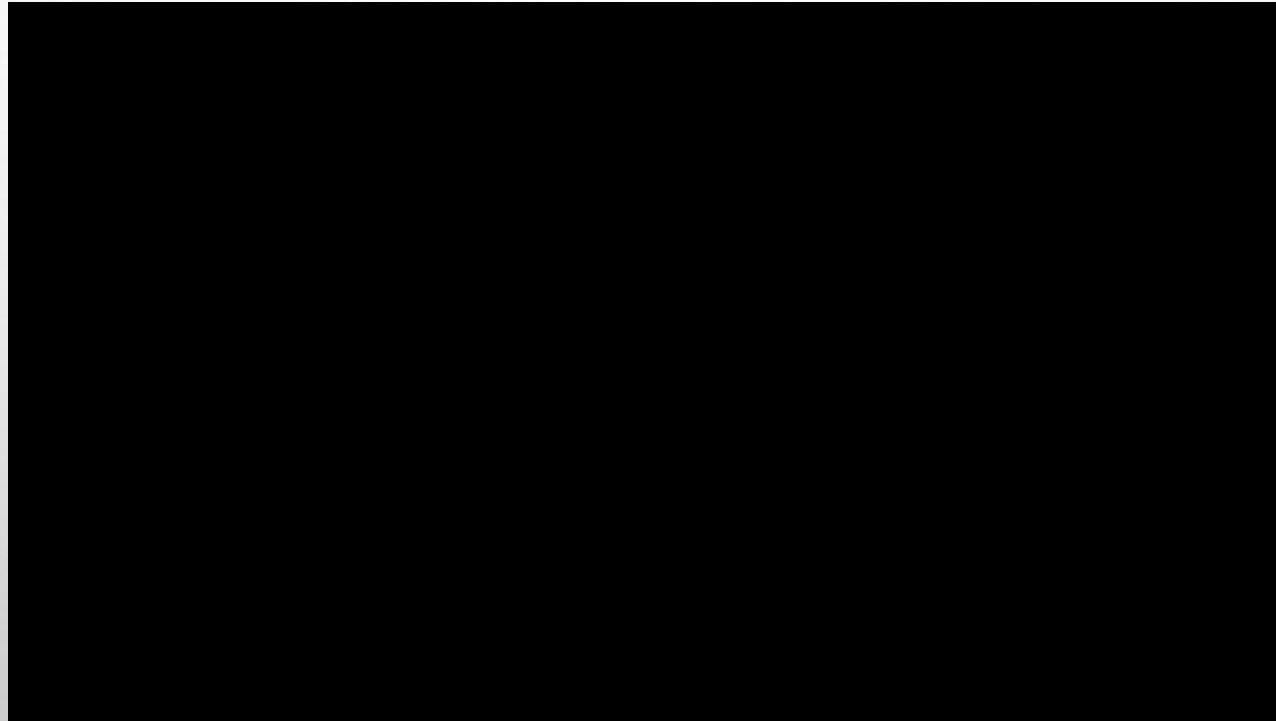
TWEE 'LACHEBEKKEN': DALAI LAMA EN DESMOND TUTU

- DESMOND TUTU:
 - **UBUNTU:** IK BEN OMDAT JIJ BENT - JIJ BENT OMDAT WIJ ZIJN - WIJ ZIJN OMDAT DE WERELD IS.
 - DE ANDER VERGEVEN IS GOED VOOR JE GEZONDHEID.
 - [HTTPS://WWW.YOUTUBE.COM/WATCH?V=44XBZ8MN1UK](https://www.youtube.com/watch?v=44XBZ8MN1UK)

*LUDWIG BORNE : HUMOR IS DE ULTIEME VRIJHEID VAN
GEEST; HUMOR IS ALTIJD SOEVEREIN.*

DALAI LAMA [HTTPS://WWW.YOUTUBE.COM/WATCH?V=KWM MR3DJ8PU](https://www.youtube.com/watch?v=KWM MR3DJ8PU)

ZIE OOK: [CAN YOU TEACH ME HOW TO LAUGH - DALAI LAMA \(YOUTUBE.COM\)](#)

SEE YOU

NEXT TIME

FILOSOFIECAFÉ DEVENTER – DE EERSTE DONDERDAGAVOND VAN DE MAAND.

WIL JE OP DE HOOGTE BLIJVEN?
SCHRIJF JE IN VOOR DE NIEUWSBRIEF
VIA DE SITE FILOSOFERENINDEVENTER.NL!

DANK VOOR JE BIJDRAGE!